

Eräs pistoksen luku 1600-luvulta

Vanhoista tuomiokirjoista löytyy aina silloin tällöin parannustaikoja, joiden yhteydessä on säilynyt suomenkielisiä loitsuja. Räisälässä loka-kuussa 1687 pidetyillä käräjillä on pöytäkirjoihin (gg 6 f. 194 ja gg 7 f. 27) kirjoitettu pistoksen luku.

Käkisalmen kaupungintorppari Heikki Ruuska ryhtyi v. 1687 juhanuksen aikaan parantamaan Yläpuustin kylästä kotoisin olevaa Simo Orpanan vaimoa Maria, joka oli koko kevään ja alkukesän sairastellut vuoteenomana poltoista ja pistoksista kärsien. Heikki Ruuska luki veteen seuraavasti:

»Sinä pusket yxin puskun,
 minä pusken Caxin puxun;
 Sinä pusket Caxin puskun,
 minä pusken Kolmin puskun;
 Sinä pusket Colmin puskun,
 minä pusken näliän puskun»
 ja niin edelleen yhdeksään asti,
 sanoen lopuksi:
 »Pusket Sian pyrston Cautta Ulos».

Sen jälkeen hän luki Isämeidänrukouksen. Simo Orpanan ilmoituksen mukaan Mari tuli heti tämän veden juotuaan terveeksi. Tämän kaiken Simo ja Heikki tunnustivat loka-kuussa v. 1687 pidetyillä käräjillä. Kun seuraavilla talvikäräjillä tätä juttua vielä selviteltiin Marinkin läsnäollessa, tämä kuitenkin väitti, ettei hän ollutkaan veden juotuaan tullut terveemmäksi. Marilta kysyttiin, mitä hän oli antanut Heikki Ruuskalle palkkioksi. Siihen Mari vastasi, ettei ollut antanut mitään. Vaimo tuomittiin sakkoihin ja kirkkorangaistukseen, koska hän oli käyttänyt vettä tietäen, että »toinen oli katsonut siihen eli lukenut sen yli, niin kuin täällä on sanontana, kun he tapaavat lukea johonkin, nim.: »Hän näki siihen» (siihen) (= den andra seedt Uthj eller öfer läsit, såsom här är orda sätt att sei ja, när dhe pläga läsa på något, Neml. Hän näki siihen).

ANJA KUUJO